

Zaključna okrogla miza v Mestni hiši.
Foto: Maruška Markovčič, Ljubljana, avgust 2008

Udeleženci na zaključni ekskurziji v Županovi jami.
Foto: Maruška Markovčič, Grosuplje, avgust 2008

7. MEDNARODNA POLETNA AKADEMIJA POMEN OKOLJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ PODEŽELJA Želimlje, 16.–23. avgust 2008

V letošnjem letu, ko je bila med predsedovanjem Evropski skupnosti posebna skrb namenjena tudi okolju, je bila med 16. in 23. avgustom v Želimljah sedma Mednarodna poletna akademija z naslovom Sustainable 2020 for Rural Environment in Europe. Potekala je pod častnim pokroviteljstvom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS ter v organizaciji Odseka za razvoj podeželja in upravne zadeve Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet Mestne občine Ljubljana (MOL) in Euracademy Association ter v soorganizaciji Regionalne razvojne agencije ljubljanske urbane regije, Občin Ig, Škofljica, Grosuplje in Ivančna Gorica ter številnih drugih občin in razvojnih agencij, ki so poskrbele za pripravo in izvedbo ogledov dobrih praks v Sloveniji (Triglavski narodni park, LAS Nanos Snežnik, LAS Sožitje med mestom in podeželjem, Krajski park Kolpa, Oddelek za varstvo okolja (MOL)).

Ustanoviteljica Mednarodne poletne akademije je organizacija Euracademy Association¹ (sedež ima v Atenah, Grči-

ja). Sprva je bila poletna akademija rezultat mednarodnega projekta, ki je leta 2002 v ospredje postavil pomen razvoja turizma za razvoj podeželja. To je bil čas, ko so se v Evropski skupnosti že kazali pozitivni in negativni učinki pristopa LEADER² (v obdobju 2007–2013 poteka tudi v Sloveniji). Ko se je projekt leta 2003 končal, so se države partnerice odločile, naj nosilec poletne akademije postane Euracademy Association, pripravile so okvir poletnih akademij ter sprejele odločitev, naj bo poletna akademija vsako leto v drugi državi, vedno pa naj bo posvečena novemu področju, tesno povezanemu in odločilnemu za uspešen razvoj podeželja.

Do sedaj so bile poletne akademije na Švedskem (2002), v Grčiji (2003, 2007), na Poljskem (2004), Finskem (2005), Madžarskem (2006) in v Sloveniji (2008). Vsako leto je bila v ospredju druga tema, neločljivo povezana z razvojem podeželja (turizem, razvoj podjetništva, kultura, izobraževanje, socialni kapital, nove tehnologije, okolje). Po vsaki poletni akademiji izzide zbornik, dober pripomoček za vse, ki se ukvarjajo z razvojem podeželja.

¹ Temeljni nalogi Euroacademy Association sta promocija razvoja podeželja in usposabljanje vseh, ki se z njim ukvarjajo. Nudi jim različne možnosti za širjenje znanja s področja animiranja in motiviranja podeželskih prebivalcev. Vedno znova poudarja, da je razvoj podeželja konglomerat različnih področij, znanj in sposobnosti. Organizacija gradi mrežo strokovnjakov in uporabnikov, organizira seminarje, konference in razstave ter opravlja raziskave in študije, vse na temo trajnostnega razvoja podeželja. Na omenjeno temo sodeluje tako z mednarodnimi organizacijami kot tudi Evropsko komisijo. Več informacij o organizaciji in njenih aktivnostih lahko dobite na www.euracademy.org. Euracademy Association združuje različne strokovnjake s področja razvoja podeželja. Na čelu organizacije je upravni odbor, katerega članica je od leta 2006

tudi Maruška Markovčič (Odsek za razvoj podeželja in upravne zadeve, MOL, OGDGP).

² LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale) so kot pobudo Evropske skupnosti začeli izvajati leta 1991 in sedaj prehaja v četrto generacijo. Njen namen je izboljšati razvojne možnosti na podeželju ob izkoriščanju lokalnih virov in aktivni vlogi lokalnega prebivalstva. Prednost pričujočega programa je, da temelji na partnerstvu javnega in zasebnega sektorja, deluje lokalno in povezuje najrazličnejše akterje, od posameznika, živečega na podeželju, do stroke in lokalnih oblasti.

* Maruška Markovčič, univ. dipl. etnol., kult. antrop. in prof. umetn. zgod., višja svetovalka za razvoj podeželja, Mestna občina Ljubljana, Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet, Odsek za razvoj podeželja in upravne zadeve. 1000 Ljubljana, Zarnikova 3, E-naslov: maruska.markovcic@ljubljana.si

Vsebina poletnih akademij je zasnovana tako, da slušateljem z različnih zornih kotov omogoči kar najširši vpogled v izbrano področje, odpira nova obzorja in premika meje, vse pa je predstavljeno skozi prizmo razvoja podeželja. Slušatelji poletnih akademij pridobijo tudi nova znanja, predvsem na področju dela s skupinami.

Letošnja Mednarodna poletna akademija³ je v ospredje postavila zlasti pomen okolja pri trajnostnem razvoju podeželja. Osvetlila in predstavila je sledeče teme: izzivi, ki jih danes nudi okolje (klimatske spremembe, onesnaženost, primanjkanje energije, nevarnosti: npr. požari, razkrajanje krajine ...), vpliv sprememb okolja na podeželska območja in pomen njihovega trajnostnega razvoja, pomen lokalnih iniciativ in delovanja nevladnih organizacij, pomen prostorskega planiranja, pomen ohranjanja kulturne dediščine in kulturne krajine ter pomen izobraževanja in osveščanja prebivalstva.⁴

Temeljni cilji Mednarodne poletne akademije so bili: predstavitev okolja kot celote (prednosti, priložnosti, različne vrste okolja, povezave naravne in kulturne dediščine, pomen človeka pri sooblikovanju okolja in prostora ...), predstavitev pomena zavarovanih območij in načina razvoja v omejenih pogojih, prenos dobrih praks, predstavitev pomena okolja za razvoj podeželja, združevanje različnih akterjev, ki se ukvarjajo z razvojem podeželja, vključevanje predstavnikov organizacij, ki skrbijo za razvoj podeželja (npr. lokalna uprava, razvojne agencije, LAS, nevladne organizacije) v tvoren dialog in iskanje rešitev za strpno in konstruktivno sodelovanje na področju razvoja podeželja.

V osmih dneh so se udeleženci z zgoraj omenjenimi temami seznanili na predavanjih, delavnicah, predstavitev študijskih primerov in študijskih terenskih obiskih – dobršen del poletne akademije je bil namenjen ogledu dobrih praks v okolju, kjer je akademija potekala. Vsebine letošnje poletne akademije so bile zasnovane tako, da bodo v prihodnje omogočale razvoj različnih tržnih vsebin na Ljubljanskem barju kot tudi širše. Prav tako so tudi okvir za seznanjanje z možnostmi in prednostmi varovanja okolja za nadaljnji razvoj posameznika in območja. Med pomembnejše rezultate poletne akademije vsekakor sodijo pridobitev dodatnih in temeljnih znanj, saj so udeleženci dobili celostni vpogled v problematiko okolja v povezavi z razvojem podeželja, navezovanje novih stikov, s tem pa tudi pridobivanje partnerjev za nove projekte, izmenjava mnenj, odpiranje obzorij, odpravljanje nasprotij med različnimi akterji: razvojniki/stroko, nevladnimi organizacijami/lokalno upravo, ipd. Ob koncu so bili na okrogli mizi na temo trajnostnega razvoja podeželja v povezavi z ohranjanjem in razvojem okolja sprejeti naslednji sklepi:

- Za razvoj podeželja in varovanje okolja sta izjemnega po-

mena prostorsko načrtovanje in namenska raba tal;

- Elementi, pomembni za prihodnji razvoj podeželskih območij in varovanje okolja so učinkovito upravljanje varovanih območij in gozdnih površin na tradicionalen način ter izvajanje monitoringa;
- Najboljši način za ohranjanje kulturne krajine na podeželju je omogočanje in spodbujanje tradicionalnega načina življenja z vsemi aktivnostmi, ki k temu pozitivno prispevajo;
- Ljudje, ki živijo na podeželju, pri svojih dejavnostih potrebujejo stalno podporo;
- Pri izvajanju ukrepov in aktivnosti razvoja podeželja ter varovanja okolja je uporaba »korenčka namesto »palice« primernejša in bolj priporočljiva;
- Motivacija in interes na podeželju živečih ljudi sta premalo izrabljena;
- Za uspeh je ključno sodelovanje na vseh ravneh – tako na ravni stroke, državnih institucij, lokalne skupnosti. Ne sme se pozabiti, da je lokalno prebivalstvo največji strokovnjak in poznavalec svojega okolja in njegovih problemov, zato jih je treba vključevati v izvajanje vseh aktivnosti pri razvoju podeželja in varovanju okolja;
- Tudi v prihodnje je treba na vseh ravneh vzpostavljati partnerstva javno-zasebnega prava;
- Med največje izzive v prihodnosti spadajo izobraževanje in usposabljanje ter dvig kakovosti ljudskih resursov;
- Ker se klimatskih sprememb ne da zaustaviti, jih je treba z vsemi ukrepi na globalni ravni vsaj hitro in učinkovito omiliti.

Razvoj podeželja v današnjem času zahteva interdisciplinarni pristop. Posameznik – razvojniki podeželja mora širiti svoja obzorja in znanja. Znanje ene same stroke je premalo, saj so določene stvari med seboj povezane in zahtevajo različne pristope. Čeprav so poletne akademije vedno usmerjene v določeno področje, povezano z razvojem podeželja, pa se kot stalnica vedno pojavlja vprašanje socialnega kapitala – za uspeh oziroma neuspeh nekega projekta ali razvojnega programa je ključen človek kot nosilec razvoja. Brez vključevanja posameznika in poznavanja njegovega načina življenja (današnjega in preteklega) ter brez poslušanja za njegove želje in ideje bo tudi razvoj podeželja stopical na mestu. Posameznik, ki se ukvarja z razvojem podeželja, pa mora stremeti k temu, da vse svoje sile usmeri v animacijo, motivacijo in skrb za posameznika in skupnost. Potreben je stalen stik s terenom in poznavanje njegovega utripa – le tako bodo tovrstna pridobljena znanja koristna in bodo prišla do ljudi, ki so jim prvenstveno tudi namenjena.

³ Poletne akademije se je udeležilo štirideset udeležencev, fasilitorjev in predavateljev iz sedmih evropskih držav. Med poletno akademijo je prišlo do sodelovanja številnih slovenskih organizacij, ki se ukvarjajo z razvojem podeželja, pripravljene pa so bili tudi zametki nadaljnega mednarodnega sodelovanja.

⁴ Predvidoma konec leta bosta izšla tako angleški kot tudi slovenski (razširjeni) zbornik z objavljenimi predavanji in s študijskimi primeri za vsako področje.

